

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА КОРПОРАТИВНЕ ПРАВО

УДК 347.772 (477: 061.1ЄС)

АДАПТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ТОРГОВЕЛЬНИХ МАРОК ДО ПРАВА ЄС

Дмитро Кондик

*Державна організація «Український національний офіс
інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ)»*

вул. Д. Годзенка, 1, Київ, Україна, 01601

e-mail: dimakondyk@gmail.com

ORCID ID: 0009-0000-3439-9847

Проаналізовано сучасний стан адаптації українського законодавства у сфері правової охорони торговельних марок до права ЄС. Встановлено, що за умов глобалізації, посилення конкуренції та зважаючи на активний процес євроінтеграції в Україні виникає необхідність удосконалення правових механізмів охорони торговельних марок, що дозволить досягти прозорості в цій сфері та скоротити строки проведення експертизи, кількість якої постійно зростає внаслідок недосконалості чинного законодавства. Дослідження проведене на основі аналізу положень Директиви Європейського парламенту і Ради ЄС № 2015/2436 про наближення законодавств держав-членів щодо торговельних марок, Регламенту Європейського парламенту і Ради ЄС № 2017/1001 про торговельну марку ЄС, а також положень чинного Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» № 3689-XII від 15 грудня 1993 року та Проекту Закону «Про охорону прав на торговельні марки».

Обґрунтовано необхідність переходу від наявної сьогодні в Україні моделі правової охорони торговельних марок, яка стикається з низкою проблем, до більш сучасної, повної моделі правової охорони торговельних марок, тобто такої, яка функціонує на рівні країн-членів ЄС.

Акцентовано на скороченні строків експертизи заявок з нинішніх двох років до п'яти-шести місяців, що відповідає європейській практиці та позитивно вплине на розвиток бізнесу в Україні і підвищить її привабливість для іноземних інвесторів. Обґрунтовано переваги впровадження якісного програмного забезпечення на зразок EUIPO, завдяки якому можна досягти більшої ефективності в процесі пошуку, обробки та моніторингу заявок у режимі онлайн.

Детально проаналізовано питання визначення та законодавчого закріплення абсолютних та відносних підстав для відмови в реєстрації торговельних марок на національному рівні як це має місце у праві ЄС, завдяки чому можна досягти уникнення правової невизначеності та зловживань у ході проведення експертизи.

Визначено переваги та перспективи від адаптації українського законодавства у сфері правової охорони торговельних марок до права ЄС для держави та бізнесу, а також для іноземних інвесторів. Встановлено, що процес адаптації стикається із низкою проблем: недосконалістю чинного законодавства, обмеженістю ресурсів державних органів, недостатнім рівнем цифровізації державного сектору тощо. Одночасно з цим, наголошено, що ухвалення Проекту Закону «Про охорону прав на торговельні марки», підготовленого з урахуванням положень права ЄС, стане важливим кроком на шляху створення сучасної

системи правової охорони торговельних марок в Україні, здатної ефективно інтегруватись у європейський правовий простір.

Ключові слова: гармонізація, національне законодавство, європейські стандарти, інтелектуальна власність, євроінтеграція.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2025.81.162>

Постановка проблеми. За сучасних умов глобалізації та швидких змін у сфері технологій та цифровізації першочергового значення набуває проблематика правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності, адже це вкрай важливо для забезпечення сталого розвитку економіки країни та захисту прав суб'єктів господарювання. Торговельні марки – це один з основних інструментів ідентифікації товарів та послуг на ринку, формування іміджу бренду та забезпечення конкурентних переваг товаровиробника. Проте відсутність надійної та ефективної системи правової охорони і захисту торговельних марок в Україні призводить до низки проблем і для українських товаровиробників та надавачів послуг, і для іноземних інвесторів.

У процесі європейської інтеграції Україна взяла на себе зобов'язання гармонізувати національне законодавство із *acquis* ЄС, зокрема й у сфері інтелектуальної власності. Зважаючи на викладене, особливої актуальності набуває проблематика адаптації українського законодавства у сфері правової охорони торговельних марок до права ЄС у цій сфері. Потреба такої адаптації безпосередньо пов'язана з необхідністю формування сучасної системи правової охорони торговельних марок в Україні, яка б успішно інтегрувалась у систему сучасного європейського права інтелектуальної власності, зокрема і в систему правової охорони права інтелектуальної власності ЄС. Крім того, потреба адаптації зумовлюється необхідністю скоротити строки та вдосконалити процедури експертизи заявок, а також сформувати прозору, передбачувану та ефективну систему охорони прав на торговельні марки, яка буде відповідною сучасним європейським стандартам.

Отже, виникає об'єктивна потреба проведення комплексного дослідження напрямів адаптації законодавства України у сфері правової охорони торговельних марок до права ЄС у цій сфері, визначення основних переваг, перспектив та проблем цієї адаптації для нашої держави та бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику адаптації українського законодавства у сфері правової охорони торговельних марок до права ЄС досліджували різні науковці. Зокрема, І. Яковюк, С. Абрамов та П. Борисенко здійснили нормативно-правовий аналіз гармонізації українського законодавства з охорони прав на торговельні марки з правом ЄС [1].

Окремі аспекти удосконалення правової охорони торговельних марок в Україні шляхом наближення національного законодавства до права ЄС у цій сфері досліджувала також і Н. Мироненко, акцентуючи більшою мірою увагу на невідповідності законодавства України положенням Директиви 2015/2436 та Регламенту № 2017/1001, зокрема щодо процедури припинення дії свідоцтва на торговельну марку через невикористання останньої без поважних причин впродовж п'яти років та процедури реєстрації торговельної марки [2, с. 28]. Л. Тарасенко та Х. Тарасенко, аналізуючи актуальну судову практику у сфері використання торговельних марок, відзначають, що незважаючи на ряд вжитих Україною кроків у напрямі наближення законодавства щодо торговельних марок до права ЄС у цій сфері, виявлені ними в ході дослідження проблеми правозастосування вказують на потребу подальшого розвитку та

адаптації національного законодавства у цій сфері, зокрема й наголошують на необхідності прийняття нового закону про торговельні марки в Україні [3, с. 426].

На необхідності модернізації чинного законодавства України у сфері правового регулювання торговельних марок відповідно до законодавства ЄС наголошує й М. Стефанчук, відзначаючи, що гармонізація українського законодавства у сфері правового регулювання торговельних марок згідно зі стандартами ЄС у цій сфері дозволить розширити можливості для іноземних інвестицій та позитивно вплине на інтернаціоналізацію бізнесу в Україні [4, с. 8]. На потребі адаптації українського законодавства у сфері правової охорони торговельних марок до права ЄС наголошує й М. Чемісов, який відзначає у своєму дослідженні, що механізми наближення законодавства України до законодавства ЄС у сфері правової охорони торговельних марок є недостатньо дослідженими, зокрема й з урахуванням тим вимог міжнародних договорів, які були укладені між Україною та ЄС [5].

Отож наявні наукові дослідження свідчать про необхідність адаптації українського законодавства у сфері правової охорони торговельних марок до права ЄС, проте не висвітлюють детального аналізу основних напрямів такої адаптації, що вказує на наявність прогалини у цій сфері та необхідність більш детального дослідження тематики адаптації українського законодавства у сфері правової охорони торговельних марок до права ЄС.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – аналіз основних напрямів адаптації законодавства України у сфері правової охорони торговельних марок до права ЄС у цій сфері, визначення основних переваг, перспектив та проблем цієї адаптації для нашої держави та бізнесу.

Відповідно до поставленої мети слід вирішити наступні завдання:

- проаналізувати актуальні напрями адаптації законодавства України у сфері правової охорони торговельних марок до права ЄС;
- визначити переваги та перспективи, які матиме держава, суб'єкти господарювання та іноземні інвестори від такої адаптації;
- окреслити проблеми цієї адаптації та подальші перспективи їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Правова охорона торговельних марок набуває особливої актуальності в умовах постійного зростання глобалізації та інтернет-торгівлі і постійних змін цифрового середовища, що вимагають прийняття відповідних рішень. Зокрема, як відзначають Л. Нецька та С. Хавва, за постійного нарощення конкуренції у бізнес-середовищі, охорона торговельних марок – це необхідний крок на шляху до підтримки ідентифікації та відрізнення товарів і послуг однієї компанії від інших. Вони відзначають, що власникам торговельних марок доцільно забезпечити їх ексклюзивне використання, а також надати можливість захистити свої інвестиції та унікальний бренд [6, с. 170]. Дійсно, за сучасних умов проблематика правової охорони торговельних марок набуває особливої актуальності, а за умов активної євроінтеграції в Україні актуалізується ще й проблематика адаптації національного законодавства у сфері правової охорони торговельних марок до права ЄС.

Слід відзначити, що на сучасному етапі правова охорона торговельних марок в Україні відбувається відповідно до чинного Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» № 3689-ХІІ від 15 грудня 1993 р., яким визначаються: основні засади надання правової охорони торговельним маркам, умови її надання та підстави відмови в наданні такої охорони, порядок отримання свідоцтва, права та обов'язки, які впливають із його наявності, підстави припинення дії такого свідоцтва та визнання останнього недійсним, способи захисту порушеного права на

торговельну марку тощо [7]. Проте разом із тим, низка питань досі є неврегульованими, або ж врегульованими неналежно, про що свідчить правозастосовна практика. До числа таких питань належать, серед іншого, необґрунтовано тривала експертиза заявок (до двох років станом на 2022 р. і півтора роки станом на 2025 р.) на реєстрацію торговельних марок, відсутність чіткого розмежування абсолютних та відносних підстав для відмови в реєстрації торговельної марки, недостатній рівень цифровізації процедур реєстрації торговельної марки, а також відсутність комплексних механізмів запобігання зловживанням у сфері охорони прав на торговельні марки.

Одночасно з цим, основними нормативно-правовими актами, які задають вектор розвитку законодавства України у сфері правової охорони торговельних марок у ході євроінтеграції є Директива Європейського парламенту і Ради ЄС від 16 грудня 2015 р. № 2015/2436 про наближення законодавств держав-членів щодо торговельних марок [8], а також Регламент Європейського парламенту і Ради ЄС від 14 червня 2017 р. № 2017/1001 про торговельну марку ЄС [9]. Зокрема, 14 травня 2025 р. на базі УКРНОІВІ було проведене спільне з Міністерством економіки України обговорення фахівцями пропозицій стосовно імплементації цих європейських стандартів у національне законодавство України.

Серед інших, обговорювалися питання: розмежування підстав для відмови та визнання реєстрації торговельної марки недійсною на абсолютні та відносні, закріплення ряду нових підстав; впровадження моделі, відповідно до якої проведення експертизи заявки відбувається НОІВ *ex officio* відповідно до абсолютних підстав для відмови, а застосування відносних підстав відбувається у випадку, коли має місце подання заперечення щодо реєстрації торговельної марки або ж реєстрація такої торговельної марки визнається недійсною; встановлення адміністративного порядку визнання реєстрації торговельної марки недійсною та припинення її реєстрації, визначення понять «більш ранньої торговельної марки» та «торговельної марки з репутацією» як відносних підстав для відмови в реєстрації, визнання торговельної марки як такої, яка є «добре відомою» тільки в межах проваджень *inter partes* стосовно порушення прав, а також заперечення та визнання реєстрації недійсною, впровадження концепції «недобросовісних дій заявника під час подання заявки» як підстави для визнання реєстрації торговельної марки як недійсної, запровадження можливості застосування концепції «невикористання торговельної марки» як засобу захисту у провадженнях щодо порушення прав, заперечення та визнання реєстрації недійсною, запровадження обмеження прав власника більш ранньої торговельної марки внаслідок «мовчазної згоди» тощо [10].

Із урахуванням положень згаданих стандартів ЄС і розроблено Проект Закону «Про охорону прав на торговельні марки» [11], який після другого обговорення, яке відбулось 25 червня 2025 р., був надісланий для надання коментарів міжнародним експертам проекту міжнародної технічної допомоги «EU4IP: Зміцнення прав інтелектуальної власності в Молдові та Україні», що фінансується Європейським Союзом спільно з Відомством з інтелектуальної власності ЄС.

Тож шляхом аналізу зазначеного Проекту Закону «Про охорону прав на торговельні марки», слід виділити такі напрямки адаптації українського законодавства до права ЄС у сфері правової охорони торговельних марок:

1. Скорочення строків проведення експертизи на національну реєстрацію торговельної марки – однією із найбільш відчутних перешкод для заявників на шляху до реєстрації торговельної марки в Україні сьогоднішні є довготривала процедура проведення експертизи заявки на торговельну марку, яка може тривати близько двох

років, чим значно ускладнюється діяльність бізнесу в Україні, адже товаровиробники та надавачі послуг не можуть вивести нові товари та послуги на ринок. У країнах ЄС середній строк експертизи становить 5-6 місяців, що робить систему національної реєстрації торговельних марок більш гнучкою та прогнозованою. З огляду на це, новий Проект Закону «Про охорону прав на торговельні марки» закріплює саме такі строки проведення експертизи. Якщо розглядати поетапно, то слід відзначити, що сама процедура виглядатиме наступним чином:

1. Після подання заявки відбувається проведення формальної експертизи (передбачає установлення дати подання та перевірку формальних вимог – на все це передбачено до двох місяців).

2. Експертиза абсолютних підстав (передбачає перевірку наявності чи відсутності абсолютних підстав для відмови в реєстрації торговельної марки – також не більше двох місяців).

3. Після цього відбувається публікація та розпочинається період для заперечень, який не може перевищувати трьох місяців, по завершенні якого реєстрація торговельної марки [12].

Отож протягом 5-7 місяців буде цілком реально зареєструвати торговельну марку в Україні. Зважаючи на це, слід відзначити, що передбачене в проекті нового Закону скорочення строків експертизи до європейського рівня – важливий крок до підвищення привабливості українського ринку для розвитку й українських, і міжнародних компаній.

2. Проектом Закону передбачається перехід на європейську модель правової охорони після вступу України до ЄС. Зважаючи на те, що Регламент ЄС про торговельну марку передбачає уніфіковану систему правової охорони, яка діє на території всіх держав-членів, для інтеграції України у європейський правовий простір, наша держава має впроваджувати аналогічні підходи, які передбачають чітку класифікацію прав, розширення можливостей міжнародної реєстрації та приведення процедур оскарження у відповідність до європейських стандартів. У цьому аспекті слід відзначити й необхідність впровадження якісного програмного забезпечення на кшталт того, яке має місце в Європейському відомстві інтелектуальної власності (EUIPO), де цифрові платформи дозволяють подавати заявки на реєстрацію торговельної марки, відстежувати їх статус у режимі онлайн, здійснювати пошук вже зареєстрованих торговельних марок та аналізувати потенційні конфлікти в цій сфері. Впровадження аналогічного програмного забезпечення в Україні дозволить зробити процедури реєстрації торговельної марки більш прозорими, процес більш автоматизованим та швидким, а також скоротить можливі прояви правопорушень у цій сфері.

3. У новому проекті Закону було чітко розмежовано та закріплено абсолютні та відносні підстави для відмови в реєстрації торговельної марки. Зокрема, до числа абсолютних підстав проект Закону відносить (ст. 9) такі підстави: якщо торговельні марки суперечать положенням ст. 6 проекту Закону, тобто пропагують тоталітарні режими (комуністичний, націонал-соціалістичний (нацистський) чи російський нацистський) чи їх символіку, збройну агресію росії, імперську політику росії; позбавлені розрізняльної здатності; складаються виключно з позначень або відомостей, що застосовуються у торгівлі для характеристики виду, кількості, якості, вартості, призначення, географічного походження, часу виготовлення продукції або надання послуг або інших властивостей; складаються тільки з позначень або виразів, що стали загальноновживаними в сучасній мові або практиці ділового мовлення; мають форму чи інші характеристики, зокрема: а) обумовлені природними властивостями самого товару; б) необхідні досягнення технічного результату; в) надають продукції

істотну цінність; суперечать громадському порядку чи загальновизнаним моральним принципам; здатні ввести споживачів в оману, зокрема щодо якості, властивостей або географічного походження товарів або послуг; підпадають під обмеження ст. 6ter Паризької конвенції без відповідного дозволу компетентного органу; не відповідають вимогам законодавства ЄС чи України, а також міжнародних договорів, учасниками яких є ЄС чи Україна, щодо охорони назв місця походження товарів та географічних вказівок; не підлягають охороні відповідно до права ЄС чи міжнародних угод, що передбачають захист традиційних вказівок для вин та виноробної продукції; суперечать нормам права ЄС чи міжнародним договорам щодо охорони гарантованих традиційних особливостей для аграрної та харчової продукції; відтворюють назви сортів рослин, зареєстрованих відповідно до права ЄС, України чи міжнародних договорів, якщо такі назви стосуються відповідного чи спорідненого вигляду; заборонені до використання іншими нормами законодавства України, які не пов'язані безпосередньо з охороною торговельних марок; містять позначення, що мають значну символічну цінність, зокрема релігійний характер; включають відзнаки, емблеми або герби, що становлять суспільний інтерес і не охоплюються ст. 6ter Паризької конвенції, без дозволу відповідного органу [11].

До числа відносних проєкт Закону (ст. 10) відносить наступні підстави:

1. Подана торговельна марка є ідентичною тій торговельній марці, яка була зареєстрована раніше, а товари чи послуги, щодо яких заявлена реєстрація торговельної марки, є ідентичними тим, які охороняються вже зареєстрованою раніше торговельною маркою.

2. Подана торговельна марка у зв'язку з її ідентичністю або схожістю із зареєстрованою раніше торговельною маркою та ідентичні або споріднені товари чи послуги, які збігаються із заявленою та зареєстрованою раніше торговельною маркою, адже в цьому разі може мати місце сплутування цих торговельних марок громадськістю, зокрема й висока ймовірність асоціації нової торговельної марки із тією, що вже була зареєстрована раніше.

3. Торговельна марка, подана для реєстрації, ідентична чи схожа до тої, яка була зареєстрована раніше, при цьому неважливо чи мають товари та послуги, щодо яких була подана заявка, ідентичність, спорідненість чи неспорідненість з тими, стосовно яких вже було зареєстровано більш ранню торговельну марку, в разі, коли така більш рання торговельна марка користується репутацією в Україні, і якщо подальше використання нової марки без наявності належних підстав для цього призведе до одержання несправедливої переваги від її розрізняльної здатності чи репутації або ж таким чином більш ранній торговельній марці буде завдана шкода [11].

Закріплення таких підстав та їх деталізація на рівні проєкту Закону свідчить про бажання України не тільки адаптувати своє законодавство у сфері правової охорони торговельних марок до європейських стандартів, але й про її прагнення забезпечити баланс між захистом прав заявників та інтересів інших учасників ринку.

Ці та ряд інших положень, які закріплює Проєкт Закону «Про охорону прав на торговельні марки», вказують на те, що наша держава перебуває на шляху адаптації свого законодавства у сфері правової охорони торговельних марок до права ЄС, проте на цьому шляху вона стикається із низкою викликів та проблем, до числа яких відносяться: повномасштабна збройна агресія росії проти України, що значною мірою уповільнює можливість проведення реформ у сфері правової охорони торговельних марок; наявні технічні та технологічні обмеження – наявні в Україні цифрові сервіси є недостатньо розвиненими та інтегрованими з тими, які мають місце на

рівні ЄС, чим ускладнюється процес подання заявок та пошуку необхідної інформації; недостатність фінансового, ресурсного забезпечення для посилення правової охорони торговельних марок в Україні; наявні правові колізії та розбіжності між положеннями чинних національних нормативно-правових актів та стандартами ЄС у сфері регулювання правової охорони торговельних марок, які потребують вирішення.

Усе це свідчить про те, що адаптація українського законодавства у сфері правової охорони торговельних марок до права ЄС – це складний процес, який вимагає комплексного підходу для його ефективного завершення. Водночас слід відзначити, що успішна адаптація національного законодавства до права ЄС у цій сфері дозволить не тільки удосконалити правову систему, а й створить сприятливі умови для розвитку економіки країни. Крім того, уніфікація законодавства у сфері правової охорони торговельних марок із правом ЄС дозволить забезпечити більш надійну та ефективну правову охорону і захист торговельних марок, знизить ризики недобросовісної конкуренції, а також кількість судових спорів. Позитивно позначиться процес адаптації і на формуванні сприятливого бізнес-середовища, адже скорочення тривалості процедур експертизи, впровадження сучасних цифрових сервісів та інші нововведення скоротять кількість наявних сьогодні перешкод на шляху ведення бізнесу в Україні та дозволять йому успішно інтегруватись у європейський ринковий простір. Доцільно відзначити позитивний вплив від адаптації українського законодавства до права ЄС у сфері правової охорони торговельних марок і на інвестиційну привабливість країни, адже для іноземних партнерів будуть створені передбачувані та прозорі умови для інвестицій. Одночасно з цим, більш досконала система охорони торговельних марок, яка буде створена в результаті успішної адаптації, сприятиме розвитку інновацій, стимулюватиме брендоутворення та посилить конкурентоспроможність українського бізнесу на європейському ринку.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Адаптація українського законодавства у сфері правової охорони торговельних марок до права ЄС – це не лише вимога сьогодення, а й стратегічна необхідність розвитку національного законодавства та успішного вступу України до ЄС. Аналіз чинної нормативно-правової основи регулювання правової охорони торговельних марок в Україні засвідчив, що Закон України «Про правову охорону прав на знаки для товарів та послуг» є застарілим та вимагає суттєвих змін та оновлень, з огляду на наявні на практиці проблеми його правозастосування та відсутність належного рівня захисту торговельних марок в Україні.

Проектом нового Закону «Про охорону прав на торговельні марки» імплементуються важливі положення Директиви про наближення законодавств держав-членів щодо торговельних марок та Регламенту про торговельну марку Європейського Союзу на національному рівні, зокрема щодо скорочення строків проведення експертизи на національну реєстрацію торговельної марки, переходу на європейську модель правової охорони та чіткого розмежування абсолютних та відносних підстав для відмови в реєстрації торговельної марки тощо.

Водночас, незважаючи на низку викликів, які потребують комплексного підходу до їх вирішення у контексті адаптації, Україна має гарні перспективи в разі прийняття Проекту Закону «Про охорону прав на торговельні марки», які відкриваються у вигляді не тільки посилення правової охорони торговельних марок в Україні, а й у вигляді зміцнення конкурентоспроможності національної економіки, формування сприятливого бізнес-середовища та інвестиційного клімату.

У ході дослідження виявлено ряд проблем та викликів, які перешкоджають ефективній адаптації українського законодавства у сфері правової охорони

торговельних марок до права ЄС, що вказує на потребу більш детального їх вивчення та впровадження дієвих рішень з метою їх подолання, що може стати важливим етапом подальших наукових пошуків за темою дослідження.

Список використаних джерел

1. Яковюк І., Абрамов С., Борисенко Т. Гармонізація законодавства ЄС та України з охорони прав на торговельні марки: нормативно-правовий аналіз. *Право і суспільство*, 2023. № 3. С. 326–332.
2. Мироненко Н. Деякі проблеми удосконалення правової охорони торговельних марок. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2025. №2. С. 21–30.
3. Тарасенко Л. Л., Тарасенко Х. Ю. Торговельні марки: позиції Верховного Суду та проблемами правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2025. №1(89). С. 419–426.
4. Стефанчук М. О. Порівняльний аналіз особливостей реєстрації торговельних марок в Україні та державах-членах ЄС в контексті євроінтеграційних процесів. *Академічні візії*. 2024. № 29. С. 3–10.
5. Чемісов М. В. Правова охорона торговельних марок в Україні: особливості, проблеми та перспективи вдосконалення національного законодавства в умовах євроінтеграції. *International Electronic Scientific Journal «Science Online»*. 2024. URL: <https://nauka-online.com/wp-content/uploads/2024/08/CHemisov.pdf>.
6. Нецька Л., Хавва С. Деякі аспекти захисту прав на торгові марки для товарів та послуг. *Наукові праці Київського авіаційного інституту. Серія юридичний журнал «Повітряне та космічне право»*, 2023. № 4(69). С. 170–177.
7. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15.12.1993 року № 3689-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12/conv#Text>.
8. Директива Європейського парламенту і Ради (ЄС) 2015/2436 від 16 грудня 2015 року про наближення законодавств держав-членів щодо торговельних марок. *Міжнародний документ від 16.12.2015 року № 2015/2436*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_031-15#Text.
9. Регламент Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 2017/1001 від 14 червня 2017 року про торговельну марку Європейського Союзу. *Міжнародний документ від 14.06.2017 року № 2017/1001*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_003-17#Text.
10. Впровадження європейського законодавства про торговельні марки: відбулося обговорення пропозицій стосовно імплементації EU *acquis* щодо ТМ у національне законодавство. *УКРХОІВІ*, 2025. URL: <https://nipo.gov.ua/vprovadzhennia-ievropejskoho-zakonodavstva-tm/>.
11. Про охорону прав на торговельні марки : Проект Закону України від 18 червня 2025 року. URL: https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2025/06/1-Draft-Law-on-TM_text_rev.2-web.pdf.
12. Впровадження європейського законодавства про торговельні марки : Проект Закону України «Про охорону прав на торговельні марки» *УКРХОІВІ*. 2025. URL: https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2025/06/1-Draft-Law-on-TM_text_rev.2-web.pdf.

References

1. Yakoviuk, I., Abramov, S., Borysenko, P. (2023). Harmonizatsiia zakonodavstva YeS ta Ukrainy z okhorony prav na torhovelni marky: normatyvno-pravovyi analiz [Harmonization of the legislation of the EU and Ukraine on the protection of trademark rights: regulatory and legal analysis]. *Pravo i suspilstvo*, 3, 326–332 [in Ukrainian].
2. Myronenko, N. (2025). Deiaki problemy udoskonalennia pravovoi okhorony torhovelnykh marok [Some problems of improving the legal protection of trademarks]. *Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti*, 2, 21–30 [in Ukrainian].

3. Tarasenko, L. L., Tarasenko, Kh. Yu. (2025). Torhovelni marki: pozytsii Verkhovnoho Sudu ta problemy pravovoho rehuliuвання [Trademarks: positions of the Supreme Court and problems of legal regulation]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Pravo*, 1(89), 419–426 [in Ukrainian].
4. Stefanchuk, M. O. (2024). Porivnialnyi analiz osoblyvostei reiestratsii torhovelnnykh marok v Ukraini ta derzhavakh-chlenakh YeS v konteksti yevrointehratsiinykh protsesiv [Comparative analysis of the features of trademark registration in Ukraine and EU member states in the context of European integration processes]. *Akademichni vizii*, 29, 3–10 [in Ukrainian].
5. Chemisov, M. V. (2024). Pravova okhrona torhovelnnykh marok v Ukraini: osoblyvosti, problemy ta perspektyvy vdoskonalennia natsionalnoho zakonodavstva v umovakh yevrointehratsii [Legal protection of trademarks in Ukraine: features, problems and prospects for improving national legislation in the context of European integration]. *International Electronic Scientific Journal «Science Online»*. Retrieved from <https://nauka-online.com/wp-content/uploads/2024/08/CHemisov.pdf> [in Ukrainian].
6. Netska, L., Khavva, S. (2023). Deiaki aspekty zakhystu prav na torhovi marki dlia tovariv ta posluh [Some aspects of protecting rights to trademarks for goods and services]. *Naukovi pratsi Kyivskoho aviatsiinoho instytutu. Seriya yurydychnyi zhurnal «Povitriane ta kosmichne pravo»*, 4(69), 170–177 [in Ukrainian].
7. Pro okhronu prav na znaky dlia tovariv i posluh : Zakon Ukrainy vid 15.12.1993 roku № 3689-XII [Law of Ukraine «On the Protection of Rights to Trademarks for Goods and Services» (15.12.1993) No. 3689-XII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12/-conv#Text> [in Ukrainian].
8. Dyrektyva Yevropeiskoho parlamentu i Rady (IeS) 2015/2436 (16 hrudnia 2015 roku pro nablyzhennia zakonodavstv derzhav-chleniv shchodo torhovelnnykh marok) [Directive of the European Parliament and of the Council (EU) 2015/2436 of 16 December 2015 on the approximation of the laws of the Member States relating to trademarks]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_031-15#Text [in Ukrainian].
9. Rehlament Yevropeiskoho Parlamentu i Rady (IeS) № 2017/1001 (14 chervnia 2017 roku pro torhovelnny marku Yevropeiskoho Soiuzu) [Regulation of the European Parliament and of the Council (EU) No. 2017/1001 of 14 June 2017 on the European Union trademark]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_003-17#Text [in Ukrainian].
10. Vprovadzhennia yevropeiskoho zakonodavstva pro torhovelni marki: vidbulosia obhovorennia propozytsii stosovno implementatsii EU acquis shchodo TM u natsionalne zakonodavstvo [Implementation of European trademark legislation: a discussion of proposals for the implementation of the EU acquis on trademarks into national legislation took place]. (2025). *UKRNOIVI*. Retrieved from <https://nipo.gov.ua/vprovadzhennia-ievropejskoho-zakonodavstva-tm/> [in Ukrainian].
11. Pro okhronu prav na torhovelni marki : Proiekt Zakonu Ukrainy vid 18 chervnia 2025 roku [Draft Law of Ukraine «On the Protection of Trademark Rights» dated June 18, 2025]. Retrieved from https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2025/06/1-Draft-Law-on-TM_text_rev.2-web.pdf [in Ukrainian].
12. Vprovadzhennia yevropeiskoho zakonodavstva pro torhovelni marki: proiekt Zakonu Ukrainy «Pro okhronu prav na torhovelni marki» [Implementation of European trademark legislation: Draft Law of Ukraine «On the Protection of Trademark Rights»]. (2025). *UKRNOIVI*. Retrieved from https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2025/06/1-Draft-Law-on-TM_text_rev.2-web.pdf [in Ukrainian].

ADAPTATION OF UKRAINIAN LEGISLATION IN THE FIELD OF LEGAL PROTECTION OF TRADEMARKS TO EU LAW

Dmytro Kondyk

*The State Organization «Ukrainian National Office
for Intellectual Property and Innovations (UNIPPIO)»*

1, D. Godzenko Str., Kyiv, Ukraine, 01601

e-mail: dimakondyk@gmail.com

ORCID ID: 0009-0000-3439-9847

The article analyzes the current state of adaptation of Ukrainian legislation in the field of legal protection of trademarks to EU law. It is established that under the conditions of globalization, increased competition and taking into account the active process of European integration in Ukraine, there is a need to improve the legal mechanisms for protecting trademarks, which will allow achieving transparency in this area and reducing the number of violations, the number of which is constantly growing due to the imperfection of the current legislation.

The study is conducted based on an analysis of the provisions of Directive 2015/2436/EU of the European Parliament and of the Council of 16 December 2015 on the approximation of the laws of the Member States relating to trademarks, Regulation (EU) 2017/1001 of the European Parliament and of the Council of 14 June 2017 on the European Union trademark, as well as the provisions of the current Law of Ukraine “On the Protection of Rights to Marks for Goods and Services” No. 3689-XII of 15 December 1993 and the draft Law “On the Protection of Rights to Trademarks”.

The article substantiates the need to transition from the current model of legal protection of trademarks in Ukraine, which faces a number of problems, to a more modern, complete model of legal protection of trademarks, i.e. one that operates at the level of EU member states. The author focuses on reducing the time for examination of applications from the current two years to five to six months, which is in line with European practice and will have a positive impact on business development in Ukraine and increase its attractiveness for foreign investors. The advantages of implementing high-quality software such as EUIPO are substantiated, thanks to which it is possible to achieve greater efficiency in the process of searching, processing and monitoring applications online.

The issue of determining and legislatively enshrining absolute and relative grounds for refusal to register trademarks at the national level, as is the case in EU law, is analyzed in detail, which makes it possible to avoid legal uncertainty and abuse during the examination. The advantages and prospects of adapting Ukrainian legislation in the field of legal protection of trademarks to EU law for the state and business, as well as for foreign investors, are identified. It is established that the adaptation process faces a number of problems: imperfection of current legislation, limited resources of state bodies, insufficient level of digitalization of the public sector, etc.

Simultaneously, the author emphasizes that the adoption of the draft Law «On the Protection of Trademark Rights», prepared taking into account the provisions of EU law, will be an important step towards creating a modern system of legal protection of trademarks in Ukraine, capable of effectively integrating into the European legal space. The results of the study may have important scientific and practical significance, they can be successfully used in legislative activities, law enforcement practice, as well as in the educational process for training specialists in the field of intellectual property protection.

Keywords: harmonization, national legislation, European standards, intellectual property, European integration.

*Стаття: надійшла до редакції 11.10.2025
прийнята до друку 21.10.2025*